

SIRIRAJ

VOL.25 | ISSUE 10 | JULY 2026

PHARMLETTER

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

ยาใหม่

Polymyxin B ความหวังใหม่
ในการรักษาเชื้อดื้อยา

Pharma focus

ถอดรหัสบัญชียาหลักแห่งชาติ
ด้านสมุนไพร เปิดเงื่อนไข
การสั่งใช้ในรพ.ศิริราช

การบริหารยา

Breztri Aerosphere®
สุดให้ถูกวิธี เพื่อผลดีต่อ
ปอดอดุลกัน

Med Safety

สมุนไพร ≠ ปลอดภัย:
การใช้สมุนไพรในผู้ป่วย
โรคทางระบบประสาทและจิตเวช

พิษวิทยา

รู้จักนิโคตินในถุงจี้ว
กับผลกระทบที่ไม่จี้ว

Polymyxin B

ความหวังใหม่ในการรักษาเชื้อดื้อยา

POLIZ-B® Injection (polymyxin B)

รูปแบบยา: ผงยาปราศจากเชื้อสำหรับเตรียมสารละลายเพื่อหยดเข้าทางหลอดเลือดดำ

ความแรง: 500,000 units (หมายเหตุ polymyxin B 10,000 units = 1 mg)

ข้อบ่งใช้: รักษาโรคติดเชื้อแบคทีเรียแกรมลบ (gram negative bacteria) ที่ดื้อยาอย่างรุนแรง เช่น *Acinetobacter baumannii*, *Enterobacter aerogenes*, *Escherichia coli*, *Klebsiella pneumonia* และ *Pseudomonas aeruginosa*

กลไกการออกฤทธิ์: จับกับ phospholipid ที่เยื่อหุ้มเซลล์ของแบคทีเรีย ส่งผลให้เกิดความเสียหายของเยื่อหุ้มเซลล์ ทำให้เซลล์แบคทีเรียแตกออก

ขนาดยาที่แนะนำ:

- ขนาดยาเริ่มต้น (loading dose): 20,000–25,000 units/kg (2–2.5 mg/kg) ทางหลอดเลือดดำ
- ขนาดยาต่อเนื่อง (maintenance dose): 12,500–15,000 units/kg (1.25–1.5 mg/kg) ทางหลอดเลือดดำ ทุก 12 ชั่วโมง

การบริหารยา:

- ละลายผงยา 500,000 units ด้วยสารน้ำ D5W (dextrose 5% in water) หรือ NSS (normal saline solution) ปริมาตร 5 mL จะได้สารละลายยาที่มีความแรง 100,000 units/mL
- ดยยาให้ได้ปริมาณตัวยาตามที่แพทย์สั่ง
- เจือจางต่อด้วยสารน้ำชนิดเดียวกับสารน้ำที่ใช้ในการละลายผงยา ให้ได้ความเข้มข้นสุดท้าย 1,000–10,000 units/mL
- หยดยาเข้าทางหลอดเลือดดำช้า ๆ ระยะเวลามากกว่า 1 ชั่วโมง

การเก็บรักษา:

- ยาที่ยังไม่เปิดใช้: เก็บที่อุณหภูมิห้อง (ต่ำกว่า 30 °C) โดยเก็บยาให้พ้นแสง
- ความคงตัวหลังละลาย: ยา 500,000 units ละลายด้วย NSS หรือ D5W 5 mL คงตัว 24 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิ 2–8 °C
- ความคงตัวหลังเจือจาง: เจือจางด้วย NSS หรือ D5W จนได้ความเข้มข้น 1,000–10,000 units/mL คงตัว 72 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิ 2–8 °C หรือ 3 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิต่ำกว่า 30 °C

อาการไม่พึงประสงค์:

- พบบ่อย:** ภาวะพิษต่อไต ภาวะพิษต่อระบบประสาท ปวดบริเวณที่ฉีดยา ผื่นคัน และภาวะไม่สมดุลของอิเล็กโทรไลต์
- พบรายงานหลังเริ่มจำหน่าย:** ลำไส้ใหญ่อักเสบชนิดเยื่อเทียม (pseudomembranous colitis) หลอดลมอักเสบ ผื่นคัน กล้ามเนื้ออ่อนแรง การมองเห็นผิดปกติ หูตึง เวียนศีรษะ ไตวายเฉียบพลัน และชัก

ข้อห้ามใช้:

- ผู้ที่มีประวัติแพ้ยาในกลุ่ม polymyxins (polymyxin B, polymyxin E [colistin])
- ผู้ป่วยโรค myasthenia gravis

ข้อควรระวัง:

- ยานี้มีพิษต่อไต ระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคไต
- ยานี้มีพิษต่อระบบประสาท อาจรบกวนการทำงานของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ (neuromuscular blockage) และอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของหัวใจ
- ยานี้ อาจทำให้เกิดภาวะ QT prolongation
- การให้ยาต่อเนื่องนานกว่า 2 เดือน เพิ่มความเสี่ยงการติดเชื้อ *Clostridium difficile*

เอกสารอ้างอิง:

- POLIZ-B® [package insert]. Thailand: Siam Pharmaceutical; 2025.
- Uptodate®. Drug Information: Polymyxin B. In: Uptodate® [Electronic version]. Waltham, Massachusetts, USA: UpToDate Inc.; [cited 2026 Jul 2]. Available from: <https://www.uptodate.com>

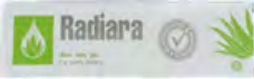
บัญชียา/การสั่งยา:

ยานอกบัญชียาหลักแห่งชาติ/ จำกัดการใช้โดยแพทย์เฉพาะทาง และต้องแนบเอกสารประกอบการสั่งใช้ยา ด้านเชื้อแบคทีเรียที่ต้องควบคุม (restricted antibiotics)

ถอดรหัสบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร เปิดเงื่อนไขการสั่งใช้ในรพ.ศิริราช

รายการยาในบัญชียารพ.ศิริราช ที่จัดอยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร มีรายละเอียด ดังนี้

รายการยาจากสมุนไพร	ข้อบ่งใช้	เงื่อนไขการสั่งใช้ยา และ เงื่อนไขการเบิกจ่ายยา	ราคา (บาท)
รายการยาจาก “พริก”			
Capsaicin 0.025% gel 35 g [Capsika®-25] 	บรรเทาอาการปวดข้อ ปวดกล้ามเนื้อ (musculoskeletal pain)	จำกัดการจ่าย 1 หลอด ต่อ 1 เดือน กรณีไม่สามารถคำนวณจำนวนวันนัดจากใบสั่งยา ได้ ให้จำกัดการจ่าย 1 หลอด ต่อ 1 ใบสั่งยา ในผู้ป่วยสิทธิกรมบัญชีกลาง*	31
 Capsaicin 0.075% lotion 80 mL [Capsika®-75]	บรรเทาอาการปวดเหตุพยาธิสภาพ ประสาทส่วนปลาย (peripheral neuropathic pain)	จำกัดรายชื่อแพทย์ผู้สั่งยา และจำกัดการจ่าย 1 ขวด ต่อ 1 ใบสั่งยา ในผู้ป่วยสิทธิกรมบัญชีกลาง* / เบิกจ่ายได้เมื่อสั่งใช้ยาตรงตามเงื่อนไขที่ระบุ ในแบบฟอร์ม (รายละเอียดตามโปรแกรม Siriraj Drug List)	261
* หมายเหตุ กรณีผู้ป่วยต้องการยามากกว่าที่จำกัดจำนวนไว้ แต่ไม่เกินจำนวนที่แพทย์สั่ง ผู้ป่วยต้องชำระส่วนเกินเอง (ห้องยาจะบันทึกแยกขายส่วนที่เกินดังกล่าว)			
รายการยาจาก “ว่านหางจระเข้”			
Aloe vera gel 50 g [Radiara®] 	- รักษาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก - ช่วยลดความรุนแรงของผิวหนัง อักเสบที่เกิดจากรังสีรักษา	ไม่จำกัดรายชื่อแพทย์ผู้สั่งยา และเบิกจ่ายได้ทุกสิทธิการรักษา	32
รายการยาจาก “เห็ดดอกขาว”			
 Cyanthillium cinereum extract lozenge 450 mg [MYHERBAL QUID®]	ลดความอยากบุหรี่ (ข้อบ่งใช้และ สูตรตำรับตรงตามบัญชียาหลัก แห่งชาติด้านสมุนไพร แต่การขึ้น ทะเบียนจัดอยู่ในหมวดยา แผนปัจจุบัน ไม่ตรงตามทะเบียน สมุนไพร)	เบิกได้เมื่อประทับตราคลินิกอดบุหรี่และตรวจ จากจิตเวช ในผู้ป่วยสิทธิกรมบัญชีกลางและสิทธิ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ด้วยเหตุผลการขึ้น ทะเบียนของ MYHERBAL QUID® ส่งผลให้ใน โปรแกรม Siriraj Drug List ระบุบัญชียาเป็น NED)	1,172 [ขาย ยกกล่อง 100 เม็ด]

เอกสารอ้างอิง:

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 142, ตอนพิเศษ 183 ง. (ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2568)

Breztri Aerosphere®

สุดให้ถูกวิธี เพื่อผลดีต่อปอดอดทน

Breztri Aerosphere® : ปริมาณตัวยาสำคัญต่อ 1 กด (puff)

Inhaled corticosteroid (ICS)	Long-acting muscarinic antagonist (LAMA)	Long-acting beta2-agonist (LABA)
budesonide 160 ไมโครกรัม	glycopyrronium 7.2 ไมโครกรัม	formoterol fumarate dihydrate 5 ไมโครกรัม

**ICS/LABA/LAMA
(triple therapy)**

120 dose/ขวด

ลักษณะยา: น้ำยาแขวนตะกอนสีขาว บรรจุในกระป๋องอลูมิเนียม พร้อมตัวระบุปริมาณยา

ข้อบ่งใช้: สำหรับรักษา (maintenance treatment) โรคปอดอุดกั้น (COPD) ระดับปานกลาง ถึงรุนแรงในผู้ใหญ่ที่รักษาด้วย ICS/LABA หรือ LABA/LAMA ยังไม่เพียงพอ

ขนาดยา: สูดครั้งละ 2 สูด วันละ 2 ครั้ง เข้าและเย็น *ไม่แนะนำให้ใช้ในเด็กอายุ <18 ปี

วิธีใช้ยา (scan QR code)

การเตรียมอุปกรณ์สูดพ่นสำหรับใช้ครั้งแรก

- การใช้เครื่องสูดพ่นครั้งแรก จำเป็นต้องพ่นยานำไปก่อน (prime)
- ถอดฝาครอบออก เช้าเครื่องสูดพ่น แล้วกดทดสอบ 1 ครั้ง
- ทำซ้ำอีก 3 ครั้ง รวมเป็น 4 ครั้ง เช้าก่อนกดพ่นทุกครั้ง

การสูดพ่นยาประจำวัน

- ถอดฝาครอบออก เช้าเครื่องสูดพ่น หายใจออกทางปากจนสุด
- นำกระบอกยาเข้าไปในปากและปิดปาก กดยา 1 ครั้งพร้อมสูดหายใจเข้าลึกและช้า
- นำเครื่องสูดพ่นออก และกลืนหายใจต่อให้นานที่สุดจนถึง 10 วินาที
- ทำซ้ำครั้งที่ 2 ด้วยวิธีเดียวกัน
- กลั้วคอ ล้างปากด้วยน้ำ บ้วนน้ำออก ห้ามกลืน

การล้างอุปกรณ์สูดพ่น

- แนะนำให้ล้างเครื่องพ่นทุกสัปดาห์ โดยถอดหลอดยาออก อย่าให้หลอดยาโดนน้ำ
- ใช้น้ำอุ่นล้างเฉพาะตัวอุปกรณ์ และสับด้น้ำออกให้มากที่สุด แล้วปล่อยให้แห้งโดยไม่ต้องเช็ด
- เมื่ออุปกรณ์แห้งแล้วจึงค่อยประกอบหลอดยากลับเข้าไป และ prime 2 ครั้ง

อาการข้างเคียง (ไม่จำเป็นต้องหยุดยา แต่หากมีอาการรุนแรงควรปรึกษาแพทย์):

มีฝ้าขาวในปาก รู้สึกวิตกกังวล นอนไม่หลับ ปวดศีรษะ รู้สึกไม่สบาย คลื่นไส้ ไอ เสียงแหบ เป็นตะคริว ปัสสาวะบ่อยและเจ็บขณะปัสสาวะ

การเก็บรักษา: เก็บที่อุณหภูมิต่ำกว่า 30 °C ในบรรจุภัณฑ์เดิม หลีกเลี่ยงแสงแดดโดยตรง ห้ามเก็บยาไว้ในที่ร้อนหรือชื้น เช่น ในรถยนต์ ห้องน้ำ หรือห้องครัว

และควรใช้ภายใน 3 เดือนหลังจากเปิดซองฟอยล์

เอกสารอ้างอิง:

Breztri Aerosphere® [package insert]. Thailand: AstraZeneca; 2024.

สแกนเพื่อรับชมวิดีโอ

เสียงภาษาไทย

English Version

TH-22037 Exp Date: 36/3on/2027

สแกนเพื่อดูเอกสาร
คำแนะนำการใช้

สมุนไพร ≠ ปลอดภัย

การใช้สมุนไพรในผู้ป่วยโรคทางระบบประสาทและจิตเวช

สมุนไพรมีสารสำคัญที่เป็นองค์ประกอบทางเคมีที่อาจจะส่งผลกระทบต่อยาทางจิตเวชหรือยาที่ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางได้ มีสมุนไพรหลายชนิดที่เป็นที่นิยมใช้ในท้องตลาดและพบว่า มีรายงานของอันตรกิริยาระหว่างยากับสมุนไพร

- **Echinacea** เป็นสมุนไพรที่นิยมใช้สำหรับบรรเทาอาการหวัด การติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ มีการศึกษาพบว่า Echinacea เพิ่มการขจัดยา midazolam ถึง 34% และลดปริมาณยาที่ถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายประมาณ 23% ผู้ที่ใช้ Echinacea ร่วมกับ midazolam อาจไม่ได้รับผลการรักษาดีเท่าที่ควร
- **Ginkgo หรือสารสกัดแปะก๊วย** ส่งผลกระทบต่อการทำงานของยาหลายชนิด โดยมีรายงานการศึกษา ดังนี้
 - + midazolam: ทำให้ปริมาณยา midazolam ที่เข้าสู่ร่างกายลดลงประมาณ 34%
 - + risperidone: อาจเกิดภาวะอวัยวะเพศแข็งค้าง (priapism) ภายใน 2 สัปดาห์
 - + trazodone: มีรายงานเกิดภาวะโคมาภายใน 3 วัน
 - + phenytoin และ sodium valproate: อาจเกิด fatal seizure ได้ ในรายงานพบว่าผู้ป่วยเกิดการชักอย่างรุนแรงก่อนการเสียชีวิต และผลตรวจ (autopsy) พบว่าระดับยากันชักทั้งสองอยู่ต่ำกว่าระดับที่ออกฤทธิ์รักษา (subtherapeutic level) จึงอาจเป็นไปได้ว่าแปะก๊วยเพิ่มการขจัดยาทั้งสองออกจากร่างกาย
- **กระท่อม** มีรายงานอันตรกิริยาระหว่าง mitragynine ซึ่งเป็นสารสำคัญในกระท่อมกับ quetiapine โดยกระท่อมทำให้ระดับ quetiapine เพิ่มขึ้นในเลือด (12 mg/mL) จนผู้ป่วยเสียชีวิต
- **Noni หรือลูกยอ** มีรายงานพบอันตรกิริยาระหว่าง น้ำลูกยอกับ phenytoin ในผู้ป่วยที่ควบคุมอาการชักได้ดีแล้ว แต่มีการกินน้ำลูกยอ หลังจากนั้นพบว่า การควบคุมอาการชักเริ่มไม่เป็นผล ซึ่งเชื่อว่าเกี่ยวข้องกับสมรรถนะของ CYP ซึ่งถูกรบกวนโดยสารพิษจากเคมีที่มีในน้ำลูกยอ
- **Piperine** ซึ่งเป็นสารสำคัญในพริกไทยดำ พบว่าในกลุ่มผู้ป่วยโรคลมชักที่ใช้ยา phenytoin หรือ carbamazepine เมื่อได้รับ piperine แม้เพียงครั้งเดียว พบว่าระดับยากันชักทั้งสองสูงขึ้นซึ่งเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดพิษจากยากันชักได้หากได้รับ piperine ร่วมด้วย
- **Valerian** เป็นสมุนไพรที่เป็นส่วนประกอบหลักในผลิตภัณฑ์ช่วยให้ผ่อนคลาย มีการศึกษาในอาสาสมัครสุขภาพดีพบว่าการใช้ valerian ร่วมกับ alprazolam มีผลเพิ่มความเข้มข้นสูงสุด (C_{max}) ของ alprazolam (นอกจากนี้ มีรายงานว่า การใช้ valerian/passiflora คู่กับ lorazepam เป็นเวลา 4 วัน ทำให้เกิดความผิดปกติของการเคลื่อนไหว ซึ่งคาดว่าเป็นผลเชิง additive หรือ synergistic ต่อระบบประสาทส่วนกลาง)

โดยสรุป การใช้ยาแผนปัจจุบันที่เป็นยาออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางหรือเป็นยาทางจิตเวช ใช้สมุนไพรหรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่มีส่วนประกอบเป็นสมุนไพรบางชนิด จำเป็นจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการเกิดอันตรกิริยาระหว่างยา เพราะตัวสมุนไพรเอง ก็คือพืชที่มีสารออกฤทธิ์ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อฤทธิ์ของยาแผนปัจจุบันได้

เอกสารอ้างอิง:

Le TT et al. Herb-drug Interactions in Neuropsychiatric Pharmacotherapy – A Review of Clinically Relevant Findings. Curr Neuropsychopharmacol 2022; 20: 1736-51.

Nicotine pouch

รู้จักนิโคตินในถุงจิว กับผลกระทบที่ไม่จิว

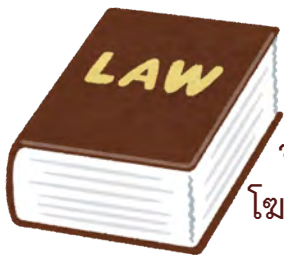
Nicotine pouch

เป็นผลิตภัณฑ์นิโคตินชนิดซองขนาดเล็ก สำหรับอมไว้ระหว่างริมฝีปากกับเหงือก เพื่อให้นิโคตินดูดซึมผ่านเยื่อช่องปาก แม้จะได้รับการส่งเสริมการตลาดว่าเป็น ผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงต่ำกว่าการสูบบุหรี่ (reduced-harm product) แต่ยังสามารถ นำส่งนิโคตินเข้าสู่ร่างกายในปริมาณสูง และก่อให้เกิดพิษจากนิโคตินเฉียบพลัน (acute nicotine poisoning) ได้

ความรุนแรงของอาการ ขึ้นกับปริมาณนิโคตินที่ได้รับ รวมถึงปัจจัยของผู้ใช้ เช่น อายุ น้ำหนัก และความเคยชินต่อนิโคติน รายงานผู้ป่วยทั้งในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่พบอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ สั่น สับสน ความดันโลหิตสูง และอาจหมดสติในรายที่มีอาการรุนแรง

การรักษาหลัก เป็นการรักษาแบบประคับประคอง (supportive care)

สำหรับประเทศไทย กรมควบคุมโรคกำหนดให้ nicotine pouch เป็นผลิตภัณฑ์ ยาสูบที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 จึงห้าม จำหน่ายแก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ห้ามจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ และห้าม โฆษณาหรือส่งเสริมการขายทุกรูปแบบ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษตามกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง:

1. Gketsi V, Orfanidis A, Gkrepi A, et al. Acute Nicotine Poisoning From Nicotine Pouch Use in Adolescents: A Case Report of Two Pediatric Cases. Cureus. 2026;18(2):e103698.
2. Kent JT, Mok G, Austin E. Nicotine Toxicity From Repeat Use of Nicotine Pouches. Nicotine Tob Res. 2025;27:767-768.
3. กรมควบคุมโรค. กรมควบคุมโรคเตือนภัย: นิโคตินถุง (Nicotine pouch) [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2569 [สืบค้นเมื่อ 30 มิ.ย. 2569]. Available from: <https://datariskcom-ddc.moph.go.th/download/กรมควบคุมโรค-เตือนภัย-น>

We'd love to hear your feedback

สอบถามข้อมูลยาและพิษวิทยา

Ins 9-7007

สอบถาม Medication Reconciliation (MR)

Ins 9-6964

สอบถามเรื่องแพ้ยา และประวัติการแพ้ยา

Ins 9-9555

CLICK HERE ติดตามศิริราชเภสัชสารฉบับอื่น ๆ